

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinae, Sacr. Theologiae, Ac I. V. D. Vticensis
Episcopi, Tractatus De Legitima Summi Pontificis
electione, iuxta Summorum Pontificum, praesertim
Gregorij XV. & Sanctiss. D. N. Urbani ...**

Bonacina, Martino

Lvgdvni, 1637

Pvnct. I. Vtrùm Elector Summi Pontificis debeat esse Cardinalis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10669

alia à Pontificibus sibi præscripta, has omnes conditiones in tribus punctis explicabo.

PUNCTVM PRIMVM.

Vtrum Elector Summi Pontificis debeat esse Cardinalis.

S V M M A R I V M.

- 1 *Electo Summi Pontificis hoc tempore debet esse Cardinalis.*
- 2 *Cardinalium Collegium non potest quemquam, qui Cardinalis non sit, ad electionem.*
- 3 *Cardinalis superstes aliis mortuis potest aliquem secum assumere ad eligendum, vel, ut alij volunt, conuocandum est in tali euentu Concilium generale, à quo Papa eligatur, vel à Romano Clero.*
- 4 *Cardinalis cui os clausum fuit, ante mortem Pontificis potest conuenire ad electionem.*
- 5 *Cardinalis censura obstrictus non repellitur ab electione.*
- 6 *Cardinalis sacro Diaconatus ordine nondū insignitus, ad electionem admittendus non est.*
- 7 *Cardinalis cedere potest iuri eligendi, & nihilominus facta cessione, si ad electionem concurrat, valide concurrat.*

8 *Cardina*

12 *De Electione legitima*

- 8 *Cardinalis qui semel simoniacè aliquem elegit potest nihilominus ad nouam Pontificis electionem concurrere.*
- 9 *Pontificis eligendi potestas, an Imperatoribus, aut Regibus aliàs concessa fuerit.*
- 10 *Pontificis eligendi potestas quomodo aliàs concessa fuerit Populo, seu Laicis.*
- 11 *Populus cur hoc tempore ad Pontificis Electionem non admittatur.*
- 12 *Cardinales quomodo Pontificem eligant cum ipsi potestatem Pontificiam non habeant.*
- 13 *Pontifex respectu Christi dicitur habere potestatem ministerialem, respectu verò hominum auctoritatiuam.*
- 14 *Electio indigni, an imputanda sit Cardinalibus, an Pontifici, qui Cardinalibus potestatem eligendi contulit.*
- 15 *Papam deponendi facultas, an competat Cardinalibus, sicut eisdem competit facultas eligendi.*
- 16 *Pontifex an possit Cardinalibus facultatem concedere deponendi alios Pontifices.*
- 17 *Pontifex potest formam eligendi praescribere, non autem facultatem deponendi alios Pontifices concedere.*
- 18 *Pontifex an possit se alieno Iudicio subiacere.*
- 19 *Pontifex an in causa haeresis deponi possit.*

20 *Ponti*

- 20 Pontifex an teneatur ex vi iuramenti servare ea, quæ dum Cardinalis erat simul cum aliis iuravit.
- 21 Pontifex an possit seipsum deponere, seu Papatui cedere.

VNICA PROPOSITIO.

I **E**lector Summi Pontificis hoc tempore debet esse Cardinalis, nec alius sufficit:

Hæc propositio patet, ex c. ubi periculum, de electione in 6. in Clement. ne Romani, de elect.

& ex Bulla Gregorij XV. quæ incipit æterni Patris, & sic usu receptum est. Addo Cardina-

lem posse suffragium ferre, etiamsi vinculo censuræ detineatur, aut os clausum habeat, aut etiamsi iuri eligendi cesserit, modò tamen

sacro Diaconatus ordine insignitus sit, ut constabit ex dicendis in illationibus, num. 4.

& seqq.

Hinc sequitur, primò, eum qui Cardinalatus dignitate caret, carere etiam iure eligendi Pontificem, ius enim eligendi, est privilegium personale Cardinalibus concessum; privilegium autem personale, personam non excedit.

2 Secundò sequitur Collegium Cardinalium non posse quemquam, qui Cardinalis

non

non sit, admittere ad eligendum, seu ad coëligendum. Ratio est, tum quia sic colligitur, *ex cap. licet, de elect.* vbi vetatur eum tanquam Papam recipi, qui à duabus ex tribus partibus Cardinalium electus non fuerit; ergo suffragia Cardinalium tantummodo computari debent, non aliorum; tum quia sacrum Cardinalium Collegium non potest Cardinalem creare: ergo neque potest quenquam ad eligendum admittere, cùm Papa eligi tantummodo debeat à Cardinalibus.

Neque obstat dicere Cardinales posse compromittere in non Cardinales, præterea posse vices suas alteri delegare, consequenter etiam posse aliquem ad eligendum admittere. Respondetur enim Cardinales posse compromittere, non in extraneos, sed in Cardinales, id sibi concedente Gregorio XV. & Urbano VIII. vt patebit ex dicendis de electione per compromissum; non tamen possunt vices suas alteri committere, & procuratorem constituere, vt bene Albanus *quest. 19.* & Azorius *2. p. lib. 4. cap. 2. questio 9.* consequenter multò minus possunt alium ad eligendum assumere.

3 Nisi fortè casus occurreret, vt omnes Cardinales vno excepto mortui essent, vel conclauis exiissent: tunc enim probabilissimum

mum

num est Cardinalem superstitem posse aliquem secum assumere ad eligendum; tum quia hoc non aduersatur rationabiliter præsumptæ Summi Pontificis intentioni; tum quia *in cap. ubi periculum, de elect.* Cardinalibus Sede vacante facultas datur faciendi ea, quæ conducunt ad obuiandum imminentibus periculis; magna autem imminent pericula, non facta Summi Pontificis electione, quæ maturiori iudicio expediri solet, nonnullis ad eligendum adhibitis, quàm iis omnibus prætermiſſis, ita Gambarara *de potest. legat. lib. 9. num. 140.* Decius Sebastianus Medices, & Salas quos retuli, *de legibus disp. 1. quest. 1. puncto 3. num. 27.* Alij verò vt Albanus *quest. 25.* Azorius *loco citato questio 11.* Iacobatius *de Concilio lib. 1. art. 1. num. 230.* Sopranus *lib. 4. cap. 8. quest. 5. dub. 3.* existimant in tali euentu electionem pertinere ad Romanum Clerum, non excluso Cardinali superstite. Alij putant conuocandum esse Concilium Generale, à quo fiat electio: ita Decius *in cap. licet, de elect.* Azorius *loco citato,* & alij; nam Concilium Generale iurisdictionem Sede vacante in totam Ecclesiam habet.

Ex quo licet inferre quid faciendum esset, si Cardinales omnes, nullo superstite obissent; & tunc temporis Apostolica Sedes vacaret;

caret ; tunc enim congregandum esset generale Concilium ab eoque Pontifex eligendus, vel à Romano Clero : nam congruentior modus eligendi assignari non potest, nec Collegium Cardinalium est de iure diuino, ita Decius Medices, & alij quos retuli *de legibus loco citato*, quibus adde Imolam, & alios apud Albanum *quest. 25.* & apud Iacobatum *de Concilio lib. 1. art. 1. num. 231. & lib. 6. art. 4.*

4 Tertiò sequitur Cardinalem cui os clausum fuit ante mortem Pontificis, posse suffragium ferre in electione Papæ, quia verè Cardinalis est, consequenter non caret præcipua Cardinalium facultate, quæ in Summi Pontificis electione consistit ; tum quia ita declarauit Pius V. *anno 1571. die 26. Ianuarij*, vbi aduertit hanc oris clausuram inductam fuisse ad indicandam modestiam, qua Cardinales in consistoriis, & congregationibus præfulgere debent, ita Cardinalis Albanus *de Cardinal. quest. 17. Azor. 2. part. lib. 4. cap. 2. questio 7.* Decius Iason, & alij apud Albanum *loco citato.*

5 Quartò Cardinalem censura aliqua obstructum non repelli à suffragio actiuo, imò neque à passiuo ; ratio est, tum quia hic est verè Cardinalis, tum quia sic declarauit Clemens V. *in bulla ne Romani §. cæterum de elect.*

Pius IV.

Pius IV. in Bulla in eligendis sub finem vers. & ne dissensiones, & Gregorius XV. in Bulla aeterni, §. volumus, quam Summus Pontifex Urbanus VIII. perpetuò confirmavit.

6 Secùs dicendum est de Cardinali qui Sacro Diaconatus ordine nondum est insignitus; hic enim ad electionem nullatenus admittendus est, nisi speciale priuilegium habeat, ex Bulla Pij IV. in eligendis §. statuimus eius tamen votum, si ad eligendum admittatur, irritari non videtur.

7 Quintò, Cardinalem posse quidem iuri eligendi cedere, quia nullus suo priuilegio uti cogitur, nisi aliud publici boni necessitas, aut alia causa suadeat, nihilominus posse adhuc facta cessione validè eligere, quia ob huiusmodi cessionem, non amittit eligendi priuilegium: nam priuilegium per cessionem, vel renunciationem non amittitur, nisi renuntiatio acceptata sit à concedente, vel eius vices gerente, vt docui de legibus, disp. I. quest. 3. pñcto 8. §. 4. cum Sanchez, Suarez, & aliis, quibus adde Hostiensem, & alios apud Sopranum, de elect. lib. 4. cap. 5. ad finem, contra Martinum Laudenum, tract. 2. de Cardinal. quest. 37. vbi pro sua sententia refert Hostiensem, & Io. Andream, & contra Manfredum de Cardinal. decis. 298.

B

Contra

Contra dicta in hac prima conditione, multæ suboriuntur difficultates, tum ad probandum posse aliquem, qui Cardinalis non fit, Pontificem eligere, tum etiam ad ostendendum ipsosmet Cardinales non posse Pontificis electionem facere. Has & alias difficultates in subsequentibus obiectionibus explicabo.

8 Obiicies ergo primò, Cardinalis qui semel simoniacè aliquem eligit, ipso facto absque declaratione priuatus remanet Cardinalatu, & aliis quibuscunque titulis, dignitatibus, & beneficiis; & nihilominus, si alium postea cum aliis legitimè eligat, videtur validè eligere; ergo ad validam Summi Pontificis electionem requiri non videtur, vt eligens fit Cardinalis: antecedens patet ex Bulla Iulij II. incipit, *Cùm tam diuino*, ibi, *Cardinales verò, qui cùm sic simoniacè elegerint, à suis ordinibus, & etiam Cardinalatus titulis, & honore, ac quibuscunque Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, Episcopalibus, & aliis Prelaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, seu ad quæ ius tunc habebant, absque alia declaratione priuati existant.*

Suarez *lib. 4. de simonia cap. 57. num. 57.* Filiucius, & alij respondent hanc Bullam vsu receptam

receptam non esse, aut per constitutionem Pij IV. incipit *in eligendis*, abrogatam fuisse: Sed hæc expansio reiicitur, & reprobat, tum quia huiusmodi Bulla adhuc etiam vires & robur, teste Iacobatio *lib. 4. de Concilio, art. 4. num. 86. 152.* & aliis, tum quia enumeratur, & recensetur inter approbatas, ut patet ex Cereimoniali nuper edito, continente ritus electionis Papæ, & ex Quaranta, Cherubino, & aliis, qui eam tanquam usu receptam enumerant: neque reuocata fuit in Bulla Pij IV. quia in ea statutum tantummodo fuit, ut electoribus, aut electo opponi non possit excommunicatio, aut alia censura; nos autem non agimus de censura, sed de priuatione Cardinalatus.

Alij aliter respondent, sed aliorum responsionibus omissis, ego respondeo, Cardinales, qui semel simoniacè elegerunt, & alium postmodum eligunt, validè eligere. Primò, quia si infra terminum octo dierum, postquam requisiti fuerint ab aliis Cardinalibus non conficiis simonicæ labis, eisdem Cardinalibus se coniunxerint in pristino statu constituuntur, & ad Cardinalatum aliasque dignitates eo ipso reintegrantur, & restituntur. Secundò quia Cardinalis non videtur priuatus Cardinalatu ante sententiam Iudicis, probabile

bile enim est pœnam quæ actionem hominis ad sui executionem requirit, non incurri ante sententiam Iudicis, etiamsi pœna hoc pacto lata sit, vt incurratur absque alia declaratione, hæc enim loquendi forma non excludit sententiam criminis declaratoriam, sed declaratoriam pœnæ. ita Sanchez, Salas, Graffius, & alij quos retuli *de legibus disp. 1. quest. 1. p. 7. §. 2. num. 16.*

9 Obiicies secundò, Adrianus Primus congregata Synodo 153. Episcoporum, Abbatum, & Religiosorum potestatem Carolo Magno Pipini filio dedit, Pontificem eligendi, Sedem Apostolicam ordinandi, & investituram Episcopis concedendi, *cap. Adrianus dist. 63. & cap. in Synodo eadem distinctione*, ubi confirmile priuilegium Othoni concessit Leo VIII. Ergo facultas eligendi Pontificem non solum ad Cardinales, verum etiam ad Imperatorem pertinet, & isti testus, seu priuilegia, tanquam vera admittuntur à Iacobatio, Albano, & aliis; quia verosimile non est, fictitium & commentitium esse, quod Ecclesia quingentis annis pro vero & legitimo habuit.

Respondent primò Baronius *circa annum 526. & præsertim anno 774. à num. 10. & 964. à num. 22. Suarez tract. de fidei defensione lib. 3.*

cap. 29.

cap. 29. num. 7. Iacobus Gretserius in *Apologia Baronij* cap. 1. & 2. Azorius 2. part. lib. 4. cap. 2. *quest.* 3. & alij à quibus non dissentit Cardinalis Bellarminus de *Summo Pontifice*, lib. 2. cap. 29. & de *Clericis*, cap. 9. præfatos textus fictitios, & commentitios esse, & primum ipsorum Auctorem fuisse Sigibertem Monachum, à quo Gratianus hoc mutuauit, & ideò deceptus fuit. Idem à fortiori dicendum est de aliis, quæ ab aliquibus asseruntur concessa Imperatoribus ad eligendum, vel confirmandum Papam; nam huiusmodi indulta sunt apocripha, & ficta, vt docet Baronius *loci citatis*, & præsertim *tomo II. anno 1059. num. 31.*

Respondent alij secundò Carolum Magnum non acceptasse, sed potius repudiasse huiusmodi priuilegium, alioquin Stephanus Papa, qui post Leonem successit ab ipso electus fuisset, vide Albanum de *Cardinal. quest.* 11.

Respondent alij tertio hoc priuilegium à successoribus repudiatum fuisse, vt patet ex cap. *ego Lodouicus 63. dist. ita* Azorius 2. parte lib. 4. cap. 2. *questo 2. & 3.* Gondislaus Villadiego de *orig. & potest. Card. quest.* 5. num. 18. Albanus *loco cit.*

Respondeo ergo quartò, priuilegium Ca-

B 3 roli

roli Magni fuisse personale, & consequenter extincta persona cui concessum fuerat, cessasse; Priuilegium verò Othonis fuisse quidem reale, sed postea reuocatum fuisse: nam huiusmodi priuilegium concessum fuerat per modum aduocationis, & defensionis in utilitatem Ecclesiæ; priuilegium autem aduocationis, & defensionis reuocari potest à concedente, quoties ei visum fuerit, cùm respiciat potiùs commodum concedentis, quàm priuilegiarij.

Respondeo quintò, huiusmodi priuilegia reuocata fuisse, vt patet *ex primis quinque capitibus 63. dist.* nam priuilegium licet reale, & concessum in remunerationem, & per modum contractus, reuocari potest, dum iusta superuenit causa reuocandi, vt patet ex dictis de priuilegiis, & *in Bulla Cæna Domini, disp. 1. quest. 21. sub finem*: legitima autem extitit causa reuocandi hæc priuilegia, tum quia laici priuilegio abutebantur, cùm postmodum vellent propria auctoritate interesse, nec recognoscerent priuilegium sibi ab Ecclesia collatum fuisse; tum quia promoveri sæpe curabant eos, qui corruptis erant moribus, relictis iis, qui magna vitæ integritate ornati erant; tum quia in promotionibus simoniaca labes grassabatur; tum quia sua, vel suorum Legato-
rum

rum præsentia, schismata faciebant potius, quàm extinguebant. Vide Suarez *loco statim citando*. Baronium *anno 502*. Azorium *cap. 2*. Sopranum *lib. 2. cap. 7*. & alios præcitatos Doctores.

Respondeo sextò Reges, & Imperatores, antiquis temporibus non elegisse propriè loquendo, sed nominasse, præsentasse, vel confirmasse, & postea Pontificem ab Ecclesiasticis absolutè electum fuisse, electio enim propriè loquendo est actus Ecclesiasticæ potestatis, præsentatio verò, & nominatio, potest esse actus ciuilis, sicut etiam erat illorum Regum confirmatio, Electio enim Ecclesiasticorum non absolutè fiebat, sed quasi suspendebatur, donec Imperator consensum, seu confirmationem præberet; & accedente illius confirmatione, electio ab Ecclesiasticis absolutè fiebat. Non nego tamen quin Laici possint de absoluta Papæ potestate, eligere electione propriè accepta, sicut etiam *de Censuris quest. 1. puncto 2. n. 4*. docui ex eadem potestate posse censuras ferre; tum quia nulla assignari potest implicantia; tum quia non minus spirituale est ius arcendi aliquem à communione fidelium, quàm admittendi aliquem ad Ecclesiasticam dignitatem; tum quia inde præiudicium Ecclesiæ non infertur, cùm Laici id

non agant proprio iure, seu ex iure ordinario; sed ex commissione, seu facultate delegata dependenter ab Ecclesia, vt bene Suarez *in tomo de fidei defensione, lib. 3. cap. 29. num. 7. & seq.* Sopranus *de elect. Papæ, lib. 1. cap. 4.* & alij quos retuli, *quest. 14. in expositione Bullæ Cæna.*

10 Obiicies tertiò, non solùm Imperator, vel eius Legatus assistebat electioni Papæ, verum etiam Populus vnà cum Clero semper interfuit electioni Papæ, & consensum præbuit electioni Episcoporum & Sacerdotum, vt colligitur *ex Canone sacrorum, dist. 63.* Ergo falsum videtur electionem Papæ ad solos Cardinales pertinere; Bellarminus *lib. 1. de Clericis, cap. 11.* Azorius *2. part. lib. 4. cap. 5. questio 2.* & alij cum sancto Chryostomo *lib. 3. de Sacerdotio,* docent populum per vsurpationem se ingessisse in electionibus Sacerdotum. Idem probat Suarez *in tomo de fidei defensione, lib. 3. cap. 29. num. 7.* Ego verò respondeo primò, populum nunquam electioni interfuisse, vt vere & propriè eligeret, modò loquamur de electione propriè accepta; non verò de facta per vsurpationem: nam ipsi interdicta erat electio in Concilio Laodiceno primo, in Concilio Martini Papæ, in Niceno XI. & in octauo generali Constantinopolitano; populus enim

enim electioni assistebat, non ad verè & propriè eligendum, sed ad petendum, ad proponendum, ad testimonium ferendum de vita & moribus eligendi, ac denique ad præstandum consensum, & licet alicubi habeatur elegisse; nihilominus non verè, propriè & positiuè elegit, cùm electio sit actio Ecclesiastica, competens Ecclesiasticis personis, sed negatiuè quatenus non impediēbat electionem suo testimonio, nec quidquam obiiciebat, aut quatenus personam proponebat, in eam consentiebat, & acquiescebat electioni, *cap. nullus, 61. cap. cleri, & cap. vota, 63. dist.* ob id verbum eligere, aliter accipitur de Ecclesiasticis, aliter de populo, etiamsi in eodem verborum contextu adhibeatur, sicut sanitas aliter accipitur de pulsu, aliter de medicina, aliter de habitu, aliter de homine, sicut etiam Pilatus, turbæ, Sacerdotes, & milites Christum crucifixerunt, sed non omnes eadem ratione.

Hinc conciliari possunt Patres, quorum alij, vt Adrianus *in 8. Synodo*, prohibent Principes, Laicos immiscere se electioni, alij verò, vt Stephanus Papa *in cap. quia sancta 63. dist.* decernunt Papam creandum esse concurrentibus Episcopis, Clero, & populo; illi Patres intelliguntur de electione propriè accepta, isti de postulatione, testificatione, & consensu,

26 *De Electione legitima*

vt bene Bellarm. *lib. 1. de Clericis*. Azorius *loco citato quæsto 4*. Sopranus *lib. 1. cap. 5. §. 2.* & alij.

11 Hoc tamen tempore populus ad electionem non admittitur, propter incommoda, quæ ex ipsius præsentia sequi possent: Populus enim antea admittebatur ad seditiones, & schismata vitanda, postmodum verò experientia docuit periculum seditionum, & schismatum ex præsentia populi imminere: præterea populus ex facultate Ecclesiæ adhibebatur ad proponendum, & testificandum, ad consensum præstandum, ad defendendum electum, postea id ex proprio quasi iure sibi competere prætendebat, in electione ipsa se immiscebat, & facultate sibi concessa abutebatur, vide Bellarm. *lib. 3. de Sacerdotio*. Azorium *cap. 2. quæsto 2. & 4.* Tuscum *tom. 2. concl. 57.*

12 Obiicies quartò, nemo dat quod non habet, sed Cardinales non habent in se Pontificiam dignitatem: ergo neque eam dare possunt Papæ per electionem. Respondent nonnulli DD. Cardinales non habere Pontificiam dignitatem actu, sed habitu, & virtute. Alij respondent Cardinales nominare, & designare personam, cui postea à Christo Pontificia dignitas confertur, ita Suarez *de fidei defen*

defensione, lib. 4. cap. 6. num. 7. alij aliter respondent; sed ipsorum responsiones mihi non probantur; nec operæpretium censeo in ipsis refellendis immorari, cum videri possint apud Albanum *quest. 22.* apud Azorium *cap. 2. questiono 14.* & apud alios DD. qui de hac re expresso tractarunt. Ego igitur respondeo Cardinales non dici propriè dare, vel conferre Pontifici potestatem, quia nemo dat quod non habet, neque dici solum nominare, præsentare, vel designare personam eligendam, cum iuxta communem loquendi usum dicantur Papam eligere, seu creare; dicuntur ergo propriè loquendo eligere, quia Pontificiam dignitatem per electionem tali personæ uniunt; nam qui duo coniungit, dicitur efficere id quod ex utroque resultat; ob id sol & homo dicuntur hominem generare, quatenus sua actione attingunt unionem corporis ad animam; & Comes Palatinus ab Imperatore constitutus, cum facultate creandi Doctores, potest Doctorem facere, etiamsi forte ipse Comes Palatinus Doctoratus laurea insignitus non sit; & Sacerdos dicitur gratum facere quem absoluit, licet ipse in gratia Dei tunc temporis non existat, ut bene argumentatur Sopranus *lib. 1. cap. 12.* Non tamen hinc sequitur Cardinales debere in se potestatem Pontifi

Pontifi

Pontificiam habere, vt eam alteri conferant, quia id non agunt auctoritatiuè, principaliter, & propria virtute, sed ministerialiter, & auctoritate sibi delegata, immediatè à Sede Apostolica, cui à Deo collata est potestas.

13 Dices primò, Sedes Apostolica, seu Pontificatus non est potestas principalis, & auctoritatiua, sed ministerialis, cùm Christus sit caput super omnem Ecclesiam, *Ephes. 1.* & caput omnis Principatus, & potestatis, *ad Colossenses 2.* Papa verò sit minister, iuxta illud Apostoli, *Sic nos existimet homo, vt seruos, & ministros Christi;* ergo Cardinales non eligunt auctoritate sibi delegata à Papa.

Respondeo Pontificem dupliciter considerari posse. Primò respectu Christi, secundò respectu hominum quibus præest: si consideretur respectu Christi, ipsius potestas est ministerialis, cùm à Christo omnis Ecclesiastica potestas pendeat; si consideretur respectu hominum, ipsius potestas est auctoritatiua, nullamque aliam in terris superiorem agnoscit, vt patet ex dictis *de Incarnatione*, dum loquerer de Christo capite. Hinc refelli potest Hæreticorum error, asserentium Pontificatum subiici Ecclesiæ vniuersali, eo quòd potestatem ministerialem, non verò auctoritatiuam habeat, refellitur enim præfata distinctione.

14 Dices

14 Dices secundò, si Cardinales ministerialiter eligunt; ergo datur alius, nempe Papa, vel Deus, qui principaliter agit; consequenter si eligatur indignus, electio indigni principaliter non imputabitur Cardinalibus eligentibus, sed alteri. Si dicas ipsi Pontifici non imputari, quia Pontifex indigni electionem verat. Contra arguitur, hinc sequi electionem indigni inuvalidam esse, utpote factam contra prohibitionem, seu mandatum Papæ; cum enim Cardinales ministerialiter agant, tanquam Mandatarij, non possunt formam mandati & facultatis sibi præscriptæ excedere: nam quæ Mandatarius ultra mandati formam agit, inuvalidè agit, *l. diligenter, ff. mandati.*

Respondeo dari alium qui principaliter eligit, & cui Pontificis electio principaliter imputatur, nempe Pontifices, qui Cardinalibus potestatem eligendi concesserunt, & Christum, qui posita designatione, seu electione istius personæ Pontificiam tribuit potestatem; non tamen hinc sequitur malam designationem, seu electionem indigni quoad culpam, tribui Pontificibus aut Deo; tum quia à Deo tantum permittitur, & non impeditur, quatenus dat potestatem, qua electores malè vtuntur; tum quia ista facultas eligendi, non habet propriè rationem mandati,

ti,

ti, neque data est ad eligendum hunc in particulari, sed simpliciter ad eligendum, relicta, seu permissa electoribus libertate eligendi quem velint; iniuncto tamen ipsis præcepto eligendi dignum: expediebat enim hanc libertatem ipsis permitti, alioquin dubium semper in Ecclesia extitisset de vero Pontifice, & de actibus ab ipso præstitis, consequenter electio indigni non est irrita, neque imputatur Christo, aut Pontifici qui eam in particulari non intendunt, sed dignis de causis permittunt; sicut peccatum non imputatur Deo, licet etiam ipse principaliter tanquam causa vniuersalis ad illius actum concurrat, vt patet ex dictis *de peccatis*. Item absolutio Sacramentalis, seu baptismi administratio indignè, sacrilegè, & culpabiliter facta à sacerdote valida est, secluso defectu substantiali; & tamen illa actio principaliter Christo tribuitur, sed ipsi ad culpam non imputatur.

Rursus matrimonium à Procuratore nomine Titij celebratum, iniuncto illi onere vt illud celebret præmissis denunciationibus validum est, etiamsi procurator denunciations prætermittat, & contra præceptum, non solum Concilij Tridentini, verum etiam Titij faciat, vide quæ tradidi *de leg. disp. 1. quest. 1. puncto 7. §. 5. num. 17. & seqq.*

15 Obiicies quintò, si Cardinales potestatem haberēt eligendi, aut creandi Pontificem, potestatem etiam haberent deponendi; nam quę sunt principia generandi, sunt quoq; principia corrumpendi, *c. omnis, de regulis iuris*, & res per quas nascitur, per easdem dissoluitur, *c. omnis 27. quest. 2.* & sicut homo generat hominem, ita etiam potest occidere, & destruere: & sicut contractus mutuo consensu perficitur, ita etiam dissoluitur: sed falsum est Cardinalibus facultatem deponendi Pontificem competere: ergo etiam falsum videtur ipsos posse Papam eligere & creare. Respondeo negando sequelam maioris propositionis, falsò enim ex potestate eligendi Pontificem, arguitur potestas illum deponendi. Ratio est, tum quia Cardinales non eligunt auctoritatiuè, sed ministerialiter, auctoritate sibi à Papa concessa; consequenter excedere nequeunt facultatem sibi concessam, ipsis autem non est concessa potestas deponendi Pontificem; tum quia falsum est generaliter loquendo, res per quas nascuntur, per easdem dissolui: nam votum propria voluntate contrahitur, sed sola voluntate non tollitur, & nodus ab vno perficitur, à quo explicari, & dissolui aliquando nequit, & sic de cæteris; tum quia Papatus est dignitas, & potestas,

alias

alias longè superans & excedens; potestas autem quæ alias superat, & excedit, non potest inferiori subiici, imò persona ipsa in qua talis dignitas reperitur, etiamsi secundum se spectetur, inferiori subiici non potest: omnis enim forma suum effectum tribuit subiecto in quo recipitur; sed Papatus est forma, seu dignitas, & potestas omnes alias superans & excedens; ergo reddit personam in qua existit, super omnes dignam, & ab omni alia exemptam; ergo Papa à Cardinalibus, vel ab aliis deponi non potest, iisque non subiicitur.

Neque obstat dicere, non dedecere Papam, ut dicit hanc personam, præcisè subiici Cardinalibus, aut Generali Concilio, dedecere verò si spectetur hæc persona Pontificia dignitate prædita; nam in Papatu tria distingui possunt, primum est Papatus, id est, Pontificia dignitas; secundum est persona ipsa præcisè spectata, sine Pontificia dignitate; tertium est persona ipsa cui Pontificia dignitas adhæret. Respondetur enim etiam personam Pontificis præcisè spectatam aliis subiici non posse, quia illa abstractio est conceptus mentis, & fit per intellectum, & ipsa persona à parte rei exempta est, quia Pontificia dignitas effectum suum formalem tribuit subiecto cui inhæret.

16 Rogabis primò, vtrum Pontifex possit
faculta

facultatem deponendi alios Pontifices Cardinalibus tribuere. Respondeo negatiuè, quia par in parem non habet imperium, *l. nam magistratus, ff. de recept. arbitr. cap. inferior, cap. denique 21. distinct.*

17 Ex quo patet differentia inter potestatem eligendi, & potestatem deponendi alium Pontificem, quòd Papa potest statuere formam eligendi, & potestatem eligendi conferre ex communi Doctorum sententia, quia hoc pacto agit circa Electores, electionem, & eligendum; quæ omnia præcedunt Pontificem: omnia enim fiunt antequam Pontificatum obtineat, & causa suum effectum præcedit, secus dic de potestate deponendi, vt probatum fuit.

18 Rogabis secundò. Vtrum Papa possit se ipsum alieno iudicio subiicere. Respondent aliqui Doctores posse quidem in iis, quæ ad animæ salutem pertinent, se ipsum quoad personam subiicere, vt in foro Sacramentali, in quo se subiicit Confessario, vt absoluatur; alioquin dignitas, quæ ipsi in fauorem collata fuit in odium verteretur; non verò posse in aliis, quæ ad animæ salutem non spectant, alieno foro se subiicere; tum quia dedecet supremum, superiorem ab alio iudicari; tum quia maiestas Summi Pontificis diminui non debet; tum quia licet Papa in causa hæresis

à Concilio iudicetur, id non fit ex humana concessione præcisè. Alij verò arbitrantur Papam, non vt Papam, sed vt personam cui Papatus adiunctus est, posse seipsum alijs subiicere, non solum in foro Sacramentali, verumetiam forensi (salua tamen semper Sedis Apostolicæ reuerentia, & modò illi quibus se subiicit, purè Laici non sint.) Ratio est, tum quia id non vergit, in diminutionem maiestatis, sed ad illam augendam, & amplificandam facit, vt Papa innocentiam suam probet; vel si peccauit, pœnam suorum peccatorum subeat; tum quia id fecit Marcellus Papa, *cap. nos si in competentem 2. quest. 7.* hic enim se iudicio Concilij à se congregati subiecit, licet Concilium non admitterit concessionem sibi à Marcello factam; tum quia illa regula iuris habens potestatem à Principe, non potest ea vti contra Principem, *cap. inferior de maiorit. & obed.* cum similibus, intelligi debet, non posse dicta potestate vti cum detrimento Principis, vel contra ipsius voluntatem; tum quia Papa, sicut se quoad personam subiicit Confessario, Medico, Chirurgò, ita etiam subiicere se potest iudiciali foro, tum quia Papa, cui adhuc superstites sint parentes, in sententia nonnullorum Doctorum subiicitur parètibus quoad honorem, &

& obligationem illis subueniendi : parentes enim suo iure non priuantur , ob assumptionem filij ad Pontificatum : quanquam glossa in *extrauag. execrabilis* , de *præbend. inter extrauagantes Ioannis 22.* & *Azor. 2. part. lib. 4. cap. 3. quæsto 2. vers. Vndecimum* , & alij putant Cardinales , & multò magis Papam , assecutione Cardinalatus, vel Papatus ab omni patria potestate eximi ; ergo &c. ita Panormitan. & Ioannes Andreas in *cap. Ecclesia sanctæ Mariæ de constitut. Sopranus lib. 1. de elect. cap. 18. §. 5.* & alij apud *Azorium 2. part. lib. 4. cap. 7. quæst. 6.* apud *Salmeronem tom. 1 2. tract. 17.* & apud *Iacobatium de Concilio lib. 6. art. 14.* vbi de hac re fusè differit.

19 Hinc à fortiori sequitur , Papam quoad personam in causa hæresis , à Concilio iudicari posse ; tum quia Christus hanc potestatem contulit , volens eum quem super familiam suam constituit , in hac tantum causa per Concilium iudicari : tum quia Pontifex in hoc consentit ; dum enim post electionem & consecrationem spondet se Canones & statuta diuinum ius continentia seruaturum , eo ipso consensum præstat , vt si in hæresis crimen incidat , à Concilio iudicari possit , ita *Azorius 2. part. lib. 4. cap. 7. quæsto 2.* & alij. Verùm quid ego in præfato dubio , & in causa

hæresis sentiam, patet ex dictis in *Bulla Cæna*, disp. 1. quest. 2. puncto... num. 12. vbi plures Doctores pro mea sententia retuli, quibus adde S. Thomam Panormit. Turrecrematam, & alios apud Azorium 2. part. lib. 4. cap. 7. ques. 8.

20 Rogabis tertio, vtrum Papa teneatur vinculo iuramenti, quod Cardinales sibi mutuo extorquent, iurantes, se adepto Pontificatu, non vsuros potestate Pontificia, tali, & tali occasione; vt si iurent se neminem canonizatuos, nouas religiones non approbaturus, bona non alienaturus, aut similia sine consensu Cardinalium non acturos. Respondeo Pontificem ligari vinculo iuramenti, vt patet ex dictis *de legibus*; nam obligatio iuramenti oritur ex iure diuino, aut etiam ex naturali. Hoc tamen intelligitur, modo iuramentum non cadat in materiam illicitam, vel indifferentem, quæ alterius commodum non spectet, vel super omissionem contrariam diuino cultui, aut animarum saluti, cuiusmodi est iuramentum de nullo in Sanctorum numerum cooptando, de non approbando de nouo vlla religione, de non excommunicando vlllo Principe, & similibus. Vide quæ tradidi de iuramento in tractatu *de legib.* & præterea Andr. Barbatiam tom. 1. *confil.* 1. Petrum Ancharanum

num *consil.* 269. *Iacobatum lib.7. de Concilio,*
art.5. *Albanum de Cardinalibus quest.36.* *Sopranum de elect. cap.18. §.4.* & *Azorium tom.2.*
lib.2. cap.5. quest.10. quorum nonnulli asserunt,
Pontificem huiusmodi iuramento non ligari,
quia Pontificiæ auctoritati aliqua in parte de-
rogat. An autem Papa possit sibi iuramenti
vinculum relaxare, aut alteri, qui secum di-
spenset, facultatem concedere, patet ex dictis
de excommunicatione, quæ ob alienationem
bonorum Ecclesiasticorum contrahitur *in lib.*
variar. tractationum, de iuramento, & de dispen-
sationibus in tract. de legibus.

Rogabis quartò, vtrum Papa possit se
ipsum deponere, seu Papatum à se abdicare,
seu Papatui cedere.

Respondeo primò, non posse cedere, & re-
nunciare per modum resignationis propriè
acceptæ, quia Papa in terris superiorem non
habet, resignatio autem propriè accepta, fit in
manibus superioris, ob id, viuente Paulo I V.
in controuersiam vocatum fuit, an valida esset
cessio Imperij, qua Carolus V. Imperium fratri
Ferdinando inconsulto Papa cesserat.

Respondeo secundò, non posse seipsum
deponere, seu cedere iudicialiter per modum
depositionis; tum quia depositio fit auctorita-
tiuè, & cum iurisdictione superioris, Papa au-

rem non habet superiorem; tum quia nemo in seipsum iurisdictionem exercere potest, nullus enim imperium in se ipsum habet.

Respondeo tertio, Papam posse Papatui cedere, per modum simplicis renunciationis, abdicando à se potestatem iurisdictionis per actum voluntatis sufficienter expressum, & à Cardinalibus acceptatum. Ratio est, tum quia sicut Papatui obtinetur consensu in electionem, ita amittitur dissensu sufficienter manifestato, & acceptato: res enim per quas nascitur, per easdem dissolvitur, nisi res in alterius potestate constituta sit, aut alterius sit questum, ut in voto, & similibus, iuxta dicta *num. 15.* tum quia Celestinus Papatui cessit; tum quia sic sancitum fuisse à Bonifacio VIII. patet, *ex cap. 1. de renunciatione in 6.* Ita communiter Doctores apud Iacobatum *lib. 6. art. 14. de Concilio*, apud Ægidium Columnam *in tract. de renunciat. Papat.* apud Parisium *de resignat. lib. 2. quest. 1. num. 4.* apud Albanum *de Cardinal. apud Sopranum lib. 1. de elect. cap. 18. §. 3.* Imò Caietanus existimat Papam posse Papatui renunciare, etiam sola sua voluntate; idem sentire videtur. Azor. *2. p. lib. 4. c. 6. quest. 2.* & Iacobat. *lib. 6. art. 14. n. 13.* Sed contrarium verius est, ut patet ex prima ratione tertiæ propositionis, & docet idem Azor. *c. 7. quest. 6. sub finem.*

His

His præmissis nonnullæ adhuc difficultates emergunt, quarum solutio non leuiter conducit ad cognoscendam Cardinalium facultatem circa Romani Pontificis electionem, eas autem in quæsitis proximè sequentibus proponam, diluam, & dissoluam.

§. I.

Quinam Cardinalium nomine veniant,
& cur Cardinales hoc nomine
vocentur.

S V M M A R I V M.

- 1 *Cardinalium nomine quinam veniant.*
- 2 *Cardinales cur hoc nomine vocentur.*
- 3 *Cardinalatus non solum est nomen dignitatis verum etiam officij.*

PRIMA PROPOSITIO.

1 **N**omine Cardinalium, si loquamur iuxta communem loquendi formam hoc tempore vsu receptam, intelligo solum Præsules R. E. purpuratos, consiliis Summi Pontificis assistentes, & ad Papæ ele-

C 4 ctionem